

ธุรกิจแบงก์ ปี 2563...เตรียมรับมือภัยเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของหลักเกณฑ์และกติกาทางการ

เศรษฐกิจไทยที่ยังมีแนวโน้มเติบโตในกรอบจำกัด ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในภาคการเงินที่จะเริ่มใช้ในปี 2563 นับเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มแรงกดดันต่อสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน และมีผลทำให้โจทย์ท้าทายของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในเรื่องการประคองความสามารถในการทำกำไรที่ความเข้มข้นมากขึ้น ในระหว่างที่หลายธนาคารเร่งปรับกลยุทธ์เพื่อหาช่องทางสร้างรายได้ใหม่ๆ โดยเฉพาะจากฐานธุรกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า ภาพเศรษฐกิจไทยปี 2563 ที่ยังขยายตัวในกรอบต่ำ ยังคงเป็นแรงกดดันต่อแนวโน้มการเติบโตของรายได้จากธุรกิจหลัก ทั้งการปล่อยสินเชื่อ และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย
 - ภาพรวมสินเชื่อปี 2563 อาจเติบโตเพียง 3.5% (ใกล้เคียงกับปี 2562) โดยคาดการณ์เติบโตต่อเนื่องของสินเชื่อธุรกิจที่ 2.0% ตามแรงหนุนจากบรรยากาศการลงทุน อย่างไรก็ตาม สัญญาณอ่อนแอของกำลังซื้อในประเทศและตลาดส่งออก ตลอดจนแรงกดดันด้านต้นทุนและความผันผวนของค่าเงินบาทที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์ธุรกิจเอสเอ็มอีมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ อาจทำให้สินเชื่อเอสเอ็มอีปี 2563 ยังเติบโตเพียง 1.0% ซึ่งแม้จะเป็นทิศทางที่ดีขึ้น แต่ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเปรียบเทียบกับฐานที่ต่ำของปี 2562 ที่คาดว่าสินเชื่อเอสเอ็มอีจะหดตัวลงเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปีที่ 1.8% ส่วนทิศทางสินเชื่อรายย่อยนั้น อาจชะลอการเติบโตลงไปที่ 6.3% เนื่องจากพอร์ตหลักอย่างสินเชื่อบ้านและสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์เร่งตัวไปมากแล้วในปี 2562 ประกอบกับภาระหนี้ที่สูงจะเป็นข้อจำกัดในการก่อหนี้ก้อนใหม่ในผลิตภัณฑ์สินเชื่ออื่นๆ
 - รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และ NIM¹ มีแนวโน้มชะลอลง ทั้งจากสินเชื่อที่เติบโตในกรอบต่ำ และความเป็นไปได้ที่ผลตอบแทนจากการปล่อยสินเชื่อจะได้รับแรงกดดันเพิ่มเติมหากอัตราดอกเบี้ยลดต่ำลงอีกในปี 2563 โดยคาดว่า NIM ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในปี 2563 จะชะลอลงมาอยู่ในกรอบประมาณ 2.70-2.80% (จากคาดการณ์ที่ 2.82% ในปี 2562) โดย NIM อาจอยู่ใกล้เคียงกรอบด้านต่ำ หากธนาคารพาณิชย์มีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพียงขาเดียว หรือปรับลดดอกเบี้ยเงินกู้ ร่วมกับการลดดอกเบี้ยเงินฝากเพียงบางผลิตภัณฑ์ เช่น เงินฝากประจำระยะยาว ทั้งนี้ ประเมินว่า หากมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ย MLR ลง 0.25% เพียงอย่างเดียว จะมีผลกระทบต่อ NIM ประมาณ 0.8-0.9%

¹ อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ยเฉลี่ย (Net Interest Margin: NIM)

- **รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย** ยังมีข้อจำกัดการฟื้นตัวเช่นกัน โดยแม้ว่าผลกระทบจากการปรับลดค่าธรรมเนียมการโอนเงินผ่านช่องทางดิจิทัลจะทยอยลดลงตามลำดับ แต่คงต้องยอมรับว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ยังไม่กลับมาขยายตัวอย่างเต็มที่ กลายเป็นข้อจำกัดการเติบโตของรายได้ค่าธรรมเนียมในส่วนอื่นๆ ทั้งนี้ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดการณ์ในเบื้องต้นว่า รายได้ค่าธรรมเนียมอาจเผชิญกรอบการเติบโตที่จำกัดในปี 2563 โดยอาจขยายตัวในระดับไม่เกิน 1.0-2.0% จากตัวเลขคาดการณ์ในปี 2562 ที่ 1.3%
 - **ปัญหาคุณภาพสินเชื่อ** ต้องได้รับการดูแลในเชิงรุกต่อเนื่องในปี 2563 เนื่องจากความสามารถในการชำระคืนหนี้ของทั้งลูกค้ารายย่อยและลูกค้ากลุ่มผู้ประกอบการยังน่าจะได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนในจังหวะการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจตลอดจนปัจจัยกดดันเฉพาะของแต่ละธุรกิจ โดยคงต้องเฝ้าระวังประเด็นคุณภาพของสินเชื่อผู้ประกอบการธุรกิจเอสเอ็มอี สินเชื่อรายย่อยที่ไม่มีหลักประกัน สินเชื่อรถยนต์ และสินเชื่อบ้าน ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า สัดส่วน NPLs (ของระบบธ.พ.ไทยและสาขาธ.พ.ต่างประเทศ) ในปี 2563 มีโอกาสยืนในระดับที่สูงกว่า 3.00% ตลอดทั้งปี และอาจปิดสิ้นปี 2563 ที่กรอบประมาณ 3.02-3.10%
- **นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังต้องเตรียมรับมือกับโจทย์การปรับเปลี่ยนกรอบกฎเกณฑ์และแนวนโยบายของทางการ** ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม/เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ในปี 2563 โดยนอกเหนือจากมาตรฐาน TFRS 9 แล้ว คงต้องรอดูติดตามกรอบกติกา/แนวนโยบาย/เกณฑ์ในด้านอื่นๆ ที่น่าจะมีการทยอยเปิดเผยรายละเอียดออกมาเพิ่มเติมในระหว่างปี ซึ่งศูนย์วิจัยกสิกรไทยรวบรวมประเด็นหลักๆ เกี่ยวกับกติกาดังกล่าวไว้ดังนี้

กรอบกติกาที่อาจมีผลต่อเงื่อนไขการดำเนินธุรกิจของธ.พ. ปี 2563

มาตรการ	สาระสำคัญ	ผลกระทบ						
มาตรฐาน TFRS 9 (เริ่มต้นปี 2563)	<ul style="list-style-type: none"> ■ เปลี่ยนแนวคิดการกันสำรอง มาเป็นการสำรองฯ เพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต จากปัจจุบันที่เป็น การสำรองฯ สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว ■ ค่าใช้จ่ายในการกันสำรองฯ เปลี่ยนตามการจัดชั้นของสินทรัพย์/ภาระผูกพันของธนาคาร² ซึ่งปรับมาอยู่ใน 3 สถานะ (Stage) ได้แก่ Stage1 เป็นกลุ่มที่ความเสี่ยงเชิงเครดิตไม่เปลี่ยนแปลงจากวันแรกของการให้สินเชื่อ Stage2 เป็นกลุ่มที่ ความเสี่ยงเชิงเครดิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และ Stage3 เป็นกลุ่ม NPLs <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <thead> <tr> <th>สถานะ</th> <th>เกณฑ์การกันสำรองฯ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Stage 1</td> <td>สำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายใน 1 ปีข้างหน้า</td> </tr> <tr> <td>Stage 2 และ Stage 3</td> <td>สำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของลูกหนี้</td> </tr> </tbody> </table>	สถานะ	เกณฑ์การกันสำรองฯ	Stage 1	สำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายใน 1 ปีข้างหน้า	Stage 2 และ Stage 3	สำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของลูกหนี้	อาจมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์มีค่าใช้จ่ายหนี้สูญ และหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม หรือ Credit Cost ใกล้เคียง หรือสูงกว่าระดับ 1.20% ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
สถานะ	เกณฑ์การกันสำรองฯ							
Stage 1	สำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายใน 1 ปีข้างหน้า							
Stage 2 และ Stage 3	สำรองเพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของลูกหนี้							

² อาทิ สินเชื่อ และเงินลงทุนในตราสารทางการเงิน และวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้

กรอบกติกาที่อาจมีผลต่อเงื่อนไขการดำเนินธุรกิจของธ.พ. ปี 2563

มาตรการ	สาระสำคัญ	ผลกระทบ
เกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับ TFRS 9	<ul style="list-style-type: none"> หลักเกณฑ์การดำรงเงินสำรองขั้นต่ำ ซึ่งกำหนดให้เงินสำรองฯ ตามมาตรฐาน TFRS 9 ข้างต้น จะต้องไม่ต่ำกว่าเงินสำรองขั้นต่ำ (Provision Floor) ซึ่งอยู่ที่ 1% ของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ได้อยู่คุณภาพ หลักเกณฑ์และแนวนโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งจะช่วยให้การปรับการจัดชั้นลูกหนี้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น 	
แนวนโยบายการให้สินเชื่อรายย่อยอย่างเหมาะสม (กำลังดำเนินการ)	<ul style="list-style-type: none"> ธพท. อยู่ระหว่างติดตามรายงานหลักเกณฑ์การปล่อยสินเชื่อ การกำหนดสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ (DSR) ของแต่ละสถาบันการเงินเพื่อดูแลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การปล่อยสินเชื่อใหม่ให้ลูกค้ารายย่อย จะต้องคำนึงถึงสถานะทางการเงิน ความสามารถในการชำระคืนหนี้ และรายได้สุทธิที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของลูกค้าหนี้ เพื่อบรรเทาปัญหาหนี้ครัวเรือน 	สินเชื่อรายย่อยอาจเติบโตในกรอบระมัดระวังมากขึ้น ซึ่งกรอบประมาณการของศูนย์วิจัยกสิกรไทย ที่ 5.7-6.5% ได้คำนึงถึงปัจจัยนี้ไว้แล้วบางส่วน
การปรับปรุงการคิดค่าธรรมเนียม และนโยบายช่วยเหลือลูกค้าในยามที่เศรษฐกิจชะลอตัว (กำลังดำเนินการ)	<ul style="list-style-type: none"> โดยมุ่งเน้นที่ความเหมาะสม ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นธรรมต่อลูกค้าของสถาบันการเงิน ซึ่งอาจเริ่มดำเนินการในส่วนของลูกค้าธุรกิจเอสเอ็มอี เพื่อเสริมสภาพคล่อง และบรรเทาภาระทางการเงินให้กับลูกค้า 	รอรายละเอียดเพื่อประเมินผลกระทบอย่างชัดเจนอีกครั้ง

ที่มา: ธพท. และศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า จากการที่ธพท. ได้ทยอยชี้แจงเรื่องกรอบเวลาการใช้มาตรฐาน TFRS 9 ตลอดจนเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด **ดังนั้นอาจสามารถกล่าวได้ว่า ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งมีเวลาเตรียมการและน่าจะมีความพร้อมสำหรับเรื่องมาตรฐาน TFRS 9 แล้ว อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญหลังจากนั้น ก็คือ ธนาคารพาณิชย์จะต้องติดตามและดำเนินการในเชิงรุกเพื่อดูแลคุณภาพของพอร์ตสินเชื่อ** โดยไล่เรียงตั้งแต่การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกค้าในแต่ละราย การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ การติดตามเพื่อประเมินสถานะทางการเงินของลูกค้า การแก้ไขและการปรับโครงสร้างหนี้เมื่อลูกหนี้เผชิญปัญหาไม่สามารถชำระคืนหนี้ ตลอดจนการตัดจำหน่ายและขายหนี้เสียบางส่วนออกไป เพราะกระบวนการทั้งหมดจะมีผลเชื่อมโยงกับแนวทางการกันสำรองในระดับที่เพียงพอและเหมาะสมของแต่ละธนาคาร

โดยสรุป ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า ปี 2563 จะเป็นอีกปีที่ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องเผชิญกับโจทย์ท้าทายรอบด้าน ซึ่งน่าจะเพิ่มแรงกดดันมากขึ้นต่อผลการดำเนินงาน โดยไล่เรียงจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เติบโตในกรอบจำกัด เกณฑ์การกำกับดูแลของทางการที่มุ่งเน้นการดูแลและสร้างความเป็นธรรมต่อทั้งลูกค้ารายย่อยและลูกค้าผู้ประกอบการ ตลอดจนมาตรฐาน TFRS 9 ซึ่งภายใต้เงื่อนไขของปัจจัยเหล่านี้ คาดว่า สินเชื่อของระบบธ.พ.ไทยปี 2563 อาจเติบโตในกรอบจำกัดที่ 3.0-3.8% ขณะที่ NIM น่าจะชะลอลงมาที่ 2.70-2.80% ตามแรงกดดันจากรายได้ดอกเบี้ยและโอกาสของการปรับลดอัตราดอกเบี้ยใน

ระหว่างปี ในขณะที่อีกด้านหนึ่งนั้น เศรษฐกิจที่เติบโตในกรอบต่ำอาจทำให้สัดส่วน NPLs ระบบธนาคารพาณิชย์ ขยับขึ้นไปยืนเหนือระดับ 3.0% ตลอดทั้งปี

นอกจากนี้ ภาพที่จะเห็นต่อเนื่องในปี 2563 ก็คือ การหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ ทั้งที่ดำเนินการผ่านการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการของสาขา ทบพทจนจำนวนสาขาที่ให้บริการและบริหารจัดการให้จำนวนพนักงานต่อสาขามีความเหมาะสม รวมไปถึงการเพิ่มทักษะความชำนาญให้พนักงานให้มีศักยภาพที่หลากหลาย ตลอดจนการเร่งปรับกลยุทธ์เพื่อรับมือกับสภาวะการแข่งขันในตลาดให้บริการทางการเงินที่จะทวีความเข้มข้นมากขึ้นจากผู้เล่นอื่น ๆ อาทิ ผู้ประกอบการ FinTech/TechFin และผู้ประกอบการ e-commerce โดยในปี 2563 น่าจะเห็นธนาคารพาณิชย์เร่งกระบวนการเปลี่ยนผ่านของการยกระดับการให้บริการทางการเงินด้วยการขยายฐานลูกค้าและเร่งสร้างรายได้ใหม่ ๆ จากแพลตฟอร์มของธนาคารพาณิชย์ อาทิ การปล่อยสินเชื่อที่ให้ผลตอบแทนสูงผ่านช่องทางออนไลน์ ตลอดจนการเชื่อมต่อกับแพลตฟอร์มของพันธมิตรเพื่อเติมเต็มระบบนิเวศของบริการทางการเงินให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ทั้งนี้ปัจจัยที่ต้องติดตามในระหว่างปี 2563 น่าจะอยู่ที่พัฒนาการทางเศรษฐกิจ ระดับความเข้มข้นของกติกาสถาปัตยกรรมของทางที่จะเกิดขึ้นทั้งในเรื่องค่าธรรมเนียมและอัตราดอกเบี้ย ตลอดจนทิศทางของผลการประกอบการ ซึ่งภาพทั้งหมดนี้อาจมีผลต่อเนื่องมายังบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการทำหน้าที่ช่วยสนับสนุนภาคธุรกิจและเศรษฐกิจไทยในภาพรวม

ปี 2563...สินเชื่อโตในกรอบจำกัด NIM ชะลอลง ขณะที่ NPLs ขยับขึ้น

	ปี 2561	ปี 2562 f	ปี 2563 f
สินเชื่อระบบธ.พ. ไทย	5.7%	3.5%	3.5% (3.0-3.8%)
สินเชื่อภาคธุรกิจ	4.0%	1.0%	2.0% (1.5-2.3%)
สินเชื่อย่อย	9.4%	7.5%	6.3% (5.7-6.5%)
สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	7.8%	4.8%	4.0% (3.8-4.2%)
สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์	12.6%	8.2%	6.5% (5.5-6.8%)
สินเชื่อบัตรเครดิต	7.4%	7.8%	7.5% (7.0-7.8%)
สินเชื่อส่วนบุคคล (ที่มีและไม่มีหลักประกัน)	10.3%	13.5%	11.0% (10.0-12.0%)
% NIM (อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ย)	2.82%	2.82%	2.78-2.80%
% NIM กรณีมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ย 0.25% ในปี 2563	2.82%	2.82%	2.70-2.75%
% NPLs ต่อสินเชื่อ (ธ.พ. ไทย+สาขาธ.พ.ต่างประเทศ)	2.94%	2.98%	3.02-3.10%

ที่มา: ธปท. คาดการณ์โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย ณ เดือนธ.ค. 2562

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบต่อผู้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น

บริการทุกระดับประทับใจ